

sopotnja

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
junij 2017, številka 2, letnik 6
ISSN 1848-4360
Reka, junij 2017

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana
Mirković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajatelji:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman

Fotografija na naslovnici: Robert Trmošljanin
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

iz vsebine

Uvodnik	3	Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH Veleposlanica: dr. Smiljana Knez
Iz društva	4	Konzularni oddelek, uradne ure: ponedeljek od 9.00 do 12.00 sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00 petek od 9.00 do 12.00 tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015 faks: +385 1 46 80 387 el. pošta: vzg@gov.si
Iz pouka DPS	18	spletna stran: http://sloembassy.zagreb@gov.si
Literarni kutiček	19	Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen kontakt z dežurnim diplomatom: med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med prazniki: 24 ur tel.: +385 98 462 666
Si-T	20	Generalni konzulat RS, Split Častni konzul Branko Roglič tel./faks: +385 21 389 224 el. pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
Pogled z onkraj Snežnika	22	uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00
Srečanja	23	
Foto kotiček	24	

Slovenski dom KPD Bazovica
tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977
uradne ure, knjižnica in klubski prostori
torek in četrtek: 10.00–12.00, 18.00–20.00

MePZ

Dramska skupina
Folklorna skupina
Planinska skupina
Fotografska skupina
Glasbena skupina
Dop. pouk slovenščine
Mladinska skupina, www.bazovica.hr/mladinci
Urniki za skupine bo objavljeni septembra.

V letu, ko KPD Bazovica praznuje sedemdesetletnico delovanja in so jubileju posvečeni vsi letošnji dogodki, se vrstijo čestitke, pa tudi darila društvu. S prisrčnim pismom in knjižnim darilom se je nastopa na Reki pred pol stoletja spomnila 95-letna kmečka pesnica Ančka Šumenjak iz Slovenije, veliko spominov pa oživi tudi na prireditvah, ki jih spremljamo tudi tokrat: vsebino napoveduje spodbudna novica o igralnih uricah v slovenščini v reškem vrtcu Bulevard, v društvu je otroški živžav odmeval med obiskom učencev iz OŠ Jušiči, najmlajši pa so ustvarili tudi slikanico, predstavljeno v mestni hiši, ki je lani nastala v reškem vrtcu *Pčelice* v okviru spoznavanja albanskega, makedonskega in slovenskega jezika in kulture. Pri tem projektu je sodelovala tudi dr. Barbara Riman, vodja nove raziskovalne enote Inštituta za narodnostna vprašanja (INV) iz Ljubljane, prve zunaj Slovenije, odprte v KPD Bazovica, kar je pomembna novost za slovensko skupnost na Hrvaškem. Ob tej priložnosti je potekalo tudi znanstveno srečanje, in podobni dogodki so napovedani tudi v prihodnje. Odprtje enote je obogatil nastop folklorne skupine društva, ki pa se je zavrtila tudi na odru češkega doma na slovesnosti PGŽ ob podpisu pogodb o sofinanciranju manjšinskih društev in na prireditvi v Dubrovniku. Spremljamo tudi MePZ, ki je med drugim sodeloval tudi na letošnji reviji Primorska poje in popestril več dogodkov v društvu. Fotografska skupina je pripravila razstavo Tihožitja, gostila novinarja Maria Beganovića in gostovala na Uradu z Slovence v zamejstvu in po svetu v Ljubljani. Potekali sta tudi skupščini, KPD Bazovica in krovne organizacije, ki jo je obiskala tudi delegacija slovenskega parlamenta. Mladi so se udeležili mednarodnega srečanja v Albaniji in za najmlajše pripravili velikonočno delavnico, pomagali pa so tudi planinski skupini pri organizaciji turnirja, s katerim je ta popestrila razstavo ob svoji petnajstletnici delovanja, in tudi v preteklih mesecih izpeljala več izletov in pohodov. Rubrika DPS prinaša "domače naloge" po izboru učiteljic, Literarni kutiček pa pesmi rojakinje Marije Šenk, ki je v polni dvorani mestne hiše predstavila že svojo šesto pesniško zbirko, kar spremlja rubrika Si-T. Pisatelj Slavko Malnar je za svoje plodovito delo na področju narečja prejel posebno županijsko priznanje, v okviru programa Prvomajski zbor rdeče Reke pa sta na omizju med drugimi sodelovala tudi slovenska sociologa dr. Maja Breznik in dr. Rastko Močnik, na Titovem trgu na Reki pa je zapel legendarni Tržaški partizanski pevski zbor. Objavljamo tudi žalostno novice iz Zagreba, da nas je aprila zapustil dolgoletni najbližji sodelavec vodstva Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Franc Strašek. Sodelavka Dragica Jakšetič se v Pogledu z onkraj Snežnika ozre na dogajanja tudi s te strani Snežnika, v rubriki Srečanja pa predstavljamo dolgoletno in priljubljeno učiteljico slovenščine Vido Srdoč. Želimo vam zanimivo branje in prijetne počitnice.

Uredništvo

70 let Slovenskega doma KPD Bazovica

Ob letošnjem jubileju je društvo Bazovica prejelo že več čestitk in pisem, posebej pa nas je razveselilo in ganilo prijazno pismo rojakinje Ančke Šumenjak (95), ki ima še po toliko letih živ spomin na nastop v društvu, v katerega zgodovino je tudi ona vtakala del svojega ustvarjanja. Kajti Ančka Šumenjak je ljudska pesnica z Jarenine in v spomin na Reko in Bazovico nam je poslala svojo novo, lani izdano knjigo z naslovom *S pesmijo v srcu skozi življenje ... moje in tvoje*, izbor pesmi, črtic in člankov, skupaj s prisrčnim pismom, ki ga objavljamo v celoti:

Spoštovani!

Začudili se boste, od kod to pismo. Pred mnogimi leti sva bili povabljeni s hčerko, da sem nastopila v vaši dvorani ob proslavi. Povabila me je gospa Zora Avsec*. Sem že pozabila naslov.

Posiljam svojo pesniško zbirko, knjigo, v spomin na Reko in tiste lepe dneve. Se jih še spominjam. Rada poslušam oddajo Sotočja in slišim mnogo lepega o Bazovici, naslova pa ne poznam točno.

Upam, da boste to knjigo dobili. Prosim, da mi čim prej sporočite. Težko pišem, slabo vidim in slišim.

Prosim, oprostite pisavi in vsebini. Prav lep pozdrav vsem,

Ančka Šumenjak, Jarenina

Knjigo smo seveda prejeli, poslala nam jo je urednica oddaje Sotočja na Radiu Slovenija Mateja Železnikar, ki se ji ob tej priložnosti najlepše zahvaljujemo. Avtorici Ančki Šumenjak smo se zahvalili v pismu in ji podarili monografijo našega društva, ki bo morda oživila še kakšen spomin na Bazovico in Reko, povabili pa jo bomo tudi na osrednjo proslavo ob našem jubileju. Marjana Mirković

* Zora Ausec (1902–1983), ustanoviteljica KPD Bazovica leta 1947 in predsednica do l. 1952, op. ur.)

EGON: POZNE URE

Uvodnik

1. marec, Vrtec Bulevard, Reka

Krajši program slovenščine

V reškem vrtcu Bulevard od marca poteka krajši program učenja slovenščine. Na pobudo obeh takratnih slovenskih manjšinskih svetov, na mestni in županijski ravni, se je prvič sicer začel decembra leta 2011 – vodila pa ga je rojakinja Zvezdana Srok –, vendar je že v naslednjem letu zamrl, predvsem zaradi neobveščenih staršev, ki s to možnostjo niso bili seznanjeni. Vrtec Bulevard je edini na Hrvaškem, v katerem poučujejo slovenščino. Program, predviden do konca maja in znova jeseni, vodi dolgoletna in pri vseh generacijah zelo priljubljena vzgojiteljica Laureta Španjol.

Sočasno potekajo tudi priprave na celodnevni program, v sodelovanju s predavateljico na reški učiteljski fakulteti Vesno Katić, rojakinjo, ki je leta 2010 izpeljala anketo po vseh reških vrtcih in pripravila Krajši program; tega je verificiralo pristojno hrvaško ministrstvo, po njem pa poteka tudi sedanj program v vrtcu Bulevard. Prizadevanja za uveljavitev slovenščine na predšolski ravni poleg mestnih oblasti podpirata tudi Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka in KPD Bazovica. | Marjana Mirković

Laureta Španjol. Foto: Marjana Mirković

9. marec, Slovenski dom, Zagreb

Obisk delegacije DZ RS

Obisk slovenskih parlamentarcev. Foto: Milan Grlica

Delegacija Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu pri Državnem zboru RS se je med obiskom na Hrvaškem sešla tudi s predstavniki slovenskih organizacij. Srečanje je potekalo na sedežu Zveze slovenskih društev v Slovenskem domu v Zagrebu, navzoč pa je bil tudi član upravnega odbora KPD Bazovica Milan Grlica. Gostje – med njimi so bili tudi predstavniki Urada vlade RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu ter veleposlanica RS v RH dr. Smiljana Knez s sodelavci – so se seznanili s položajem, izzivi in pričakovanji za prihodnost slovenske narodne skupnosti na Hrvaškem. Po besedah predse-

dnika krovne organizacije Darka Šonca so visoke goste med drugim opozorili tudi na težave s sredstvi in prostorsko stisko nekaterih društev ter za rojake težko sprejemljive pogoje o večletnem delovanju v društvih, predpisane za pridobitev državljanstva RS ali štipendije za mlade iz zamejstva.

V saboru RH je imela delegacija pogovore o možnostih za krepitev medparlamentarnega sodelovanja, med drugimi pa se je sešla tudi s poslanko Emino Lekaj Prljaskaj iz vrst albanske narodne manjšine, ki v hrvaškem parlamentu poleg te, črnogorske, makedonske in bošnjaške narodne manjšine formalno zastopa tudi slovensko, ter s predsednikom društva slovensko-hrvaškega prijateljstva Damirjem Mateljanom. Več: www.dz-rs.si

| Marjana Mirković

10.–11. marec, Islamski center Reka

Mednarodno srečanje, posvečeno čipki

V kongresni dvorani Islamskega centra Reka je potekalo mednarodno strokovno in znanstveno srečanje s področja čipkarstva, pri organizaciji katerega je sodelovala tudi KPD Bazovica, predsednik Zvonimir Stipetić pa se je tudi udeležil dogodka. Na priložnostni razstavi so bile na ogled bosanska, paška in lepoglavska ter slovenska čipka, v okviru prireditve pa so potekale tudi delavnice na temo čipkarstva in znanstveno srečanje.

Na eni izmed delavnic so se predstavili tudi gostje iz Žirov, s temo *Klekljana čipka in podjetje A. Primožič 1888*, etnologinja

in kulturna antropologinja dr. Tadeja Primožič pa je na to temo spregovorila tudi na spremljajočem znanstvenem srečanju. V Žireh danes deluje Galerija Hiša klekljanih čipk A. Primožič 1888, najstarejše družinsko podjetje, ki ohranja tradicijo klekljanih čipk na Slovenskem. Podjetje je leta 1888 ustanovil Anton Primožič, ki je bil v prvi polovici 20. stoletja eden naj-

večjih izdelovalcev čipk in aplikacij na Slovenskem. Že takrat je imelo podjetje svoje risarje vzorcev, odkupovalce na terenu in tudi všivalke čipk v tkanine. Anton Primožič je bil tudi pobudnik ustanovitve klekljarskih šol v avstroogrski monarhiji v Žireh, Gorenji vasi, Poljanah, Selcih, Železnikih, Polhovem Gradcu in drugod. Podjetje je delovalo do leta 1953, družina Primožič ga je leta 1991 znova registrirala pod istim imenom in tako oživila bogato družinsko zapuščino.

| Marjana Mirković

13. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Obisk učencev slovenščine iz Jušičev

KPD Bazovica so znova obiskali osnovnošolci. Po lanskem srečanju z učenci iz bližnje OŠ Gelsi so društvo tokrat spoznavali otroci, ki se učijo slovenščino v OŠ Dr. Andrije Mohorovičiča v Matuljih in podružnični šoli Jušiči. Pouk na obeh šolah vodi učiteljica Andrea Šlosar, tudi pobudnica obiska.

Tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar se je potrudila in znova pripravila pristrčno srečanje, najmlajšim predstavila društvo ter povedala in pokazala marsikaj zanimivega o Sloveniji in slovenski kulturi. Obisk sta popestrili članice folklorne skupine v narodni noši, ki sta skupaj s tajnico, učiteljico in učenci tudi zaplesali. Kot je povedala Eva Ciglar, je bilo srečanje

15. marec, Mestna hiša, Reka

Različni, a enaki

V reški mestni hiši so v okviru dejavnosti Reke kot evropske prestolnice kulture leta 2020 (EPK 2020) slovesno predstavili slikanico z naslovom *Različni, a enaki*. Nastala je v sklopu projekta *Razlike med ljudmi*, z željo spodbujati spo-

Biljana Francišković z malimi avtoricami. Foto: Marjana Mirković

zelo "poučno in zabavno", učenci pa so z veseljem sprejeli povabilo, naj društvo obiščejo tudi v prihodnje.

Še bomo prišli, so obljubili učenci slovenščine iz matuljske šole. Arhiv KPD Bazovica.

znavanje različnih jezikov in kultur. Projekt je bil na državni ravni ocenjen kot ena izmed najboljših akcij za otroke v letu 2016 in Reki prinesel priznanje in uvrstitev med mesta, prijazna otrokom.

V okviru projekta *Razlike med ljudmi*, predstavljenega na prisrčni sklepni prireditvi lani v KPD Bazovica, so malčki v reškem vrtcu Čebelice (Pčelice) pod vodstvom mentorice Biljana Francišković po mesec dni spoznavali makedonski, albanski in slovenski jezik in kulturo, pridno risali, peli in plesali. Svoja spoznanja so strnili v besedo, sliko in makete, predstavljene na lanski razstavi, na kateri so napovedali tudi izid slikanice. V njej so tako izbor ilustracij in besedila (Klara Huljev, Alani Ružič, Lleilla Sadrija, Vita Sušec in Sasha Tijan), ki so prevedena v hrvaščino in omenjene tri jezike. Male avtorice so se ob tej priložnosti s krajšim nastopom predstavile tudi v kulturnem programu.

Slikanico je oblikovala priznana reška oblikovalka Vesna Rožman, uredila dr. Kristina Dankić, kot ena izmed pobudnic je pri projektu sodelovala tudi dr. Barbara Riman, raziskovalka na Inštitutu za narodnostna vprašanja (INV) iz Ljubljane, ki je med drugimi podprl izdajo slikanice. | Marjana Mirković

15. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Raziskovalna enota INV na Reki

KPD Bazovica je v jubilejnim letu dobila novo, pomembno Kobogatitev, sedež nove raziskovalne enote INV, prve na Hrvaškem in tujem nasploh. Slavnostno sta jo odprla minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc, in direktorica INV, dr. Sonja Novak-Lukanovič. Slovesnosti se je udeležilo tudi več visokih gostov, med drugimi župan Primorsko-goranske županije Zlatko Komadina, reški župan Vojko Obersnel, veleposlanica RS v RH dr. Smiljana Knez, predstavniki slovenskega ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) ter Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu in predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc ter člani slovenskih organizacij. Vodja enote je postala dr. Barbara Riman, sicer zaposlena na INV, znanstveno-raziskovalni ustanovi, ki je med prvimi prepoznala pomen raziskovanja problematike slovenstva na Hrvaškem. Za to je najbolj zaslužna večletna raziskovalka tega področja, znanstvena svetnica na INV, dr. Vera Kržišnik Bukič, tudi navzoča na slovesnosti. Med nagovori visoki

Visoki gostje poudarili pomen nove enote. Foto: Marjana Mirković

16. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Znanstvena konferenca

V organizaciji nove enote INV je potekala znanstvena konferenca Raziskovanje slovenstva na Hrvaškem: včeraj, danes, jutri, posvečena letošnji sedemdesetletnici društva. Navzoče je pozdravil minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, program pa je povezovala dr. Barbara Riman.

Uvodno predavanje je imela dr. Vera Kržišnik Bukič (Teoretično-metodološka izhodišča raziskovanja slovenstva na Hrvaškem), v nadaljnjem programu pa je bilo največ pozornosti namenjene jeziku. Sodelovali so dr. Devan Jagodic s Slovenskega raziskovalnega inštituta (SLORI) v Trstu (Sociolingvistični oris slovenske skupnosti v Italiji), mag. Martina Piko Rustia s Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik v Celovcu (Slovenščina v družini: jezikovne iniciative na avstrijskem Koroškem), mag. Katarina Pajnič, ki živi v Celovcu, a še vedno spremlja temo svoje zanimive in pri tukajšnjih slovenskih društvih odmevne magistrske naloge z naslovom Struktura in položaj Slovencev na Hrvaškem, dr. Mojca Medvešek z INV (Perspektive učenja slovenskega jezika v Varaždinski županiji), Marko Koprivc s slovenskega MIZŠ (Ali so izkoriščene vse možnosti za izvaja-

kih gostov je njeno vlogo posebej omenil Darko Šonc, se ji zahvalil za vse plodovito raziskovalno delo in zlasti za dolgoletno neutrudno zavzemanje za ustanovitev enote. Z zadovoljstvom, da "smo enoto naposled le dočakali", je dr. Barbari Riman zaželel uspešno delo in izrazil upanje, da bo podobna raziskovalna enota prav kmalu odprta tudi v Zagrebu.

Župana Reke in PGŽ sta med drugim podarila povezanost s Slovenijo, Vojko Obersnel pa se je ozrl tudi na letošnji jubilej društva in spomnil, da si je Reka prav zaradi večkulturne in narodnostno pisane sestave mesta priborila naslov EPK 2020. Pomen nove enote je posebej poudaril tudi Gorazd Žmavc, ki se je kot minister zavzemal za njeno uresničitev, za kar so se mu rojaki na Reki tudi ob tej priložnosti iskreno zahvalili. V imenu gostitelja, KPD Bazovica, pa je navzoče pozdravila podpredsednica Jasmina Dlačič.

KPD Bazovica je pripravila tudi kulturni program, v katerem so nastopili učenci reške Glasbene šole Ivana Matetića Ronjgova, med njimi tudi sestra in brat, Eva in Miron Lončarić, ter zaplesala folklorna skupina društva pod vodstvom Nataše Grlica, ob glasbeni spremljavi Ivana Simiča na harmoniki in Ivana Hareja na kontrabasu.

Marjana Mirković

nje učenja slovenskega jezika za slovensko skupnost na Hrvaškem?), mag. Marko Smole iz etnološke zbirke (EZ) rodbine Čop Palčava šiša v goranski vasi Plešče (Deset let raziskovanja EZ Palčava šiša v dolini zgornje Kolpe in Čabranke), mag. Ivan Armanda (Nadžkof Alojzij Stepinac in pomoč pregnanim slovenskim konventualcem med drugo svetovno vojno – stanje raziskanega in možnosti nadaljnjih raziskav), dr. Kristina Riman s pedagoške fakultete univerze Jurja Dobrile v Pulju (Slovinci na Hrvaškem kot kronisti hrvaško-slovenskih odnosov), dr. Filip Škiljan z zagrebškega Inštituta za migracije in narodnosti (Obsoteljski Slovenci na območju Zaprešića) in Ivan Miškulin, študent reške filozofske fakultete, ki je pod mentorstvom dr. Barbare Riman raziskal Življenje in delovanje monsinjorja Leopolda Jurca, s

Dr. Barbara Riman. Foto: Marjana Mirković

Zaslužna za enoto, dr. Vera Kržišnik-Bukić. Foto: Marjana Mirković

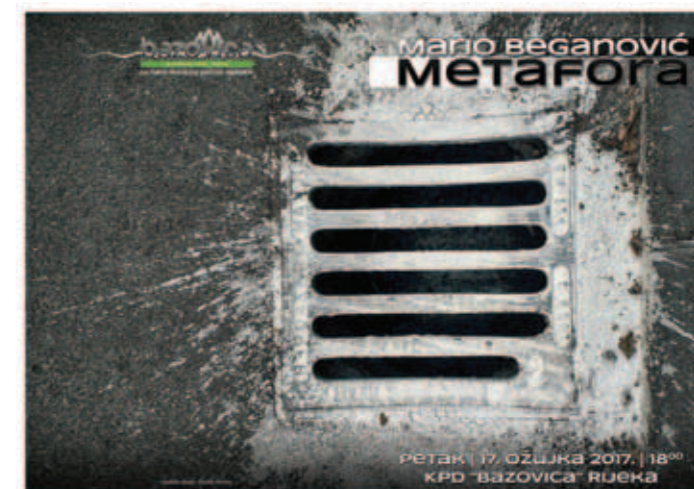
posebnim poudarkom na istrskem obdobju (1929–1962) tega slovenskega duhovnika in pisatelja. Slišali pa smo tudi o nekaterih težavah, s katerimi se še vedno spoprijemajo rojaki na Hrvaškem. Krajša, a živahna razprava je, enako kot sodelujoči, potrdila potrebo po takšnih srečanjih tudi v prihodnje in pričakovati je, da bo k temu prispevala tudi nova raziskovalna enota. Marjana Mirković

17. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Mario Beganović: Metafora, razstava fotografij

Bogato dejavnost KPD Bazovica že več let spremlja tudi oddaja Prizma na programu Hrvaške radio-televizije (HRT), namenjena pripadnikom narodnih manjšin. Predstavila je tudi več posameznih, posebej dejavnih članic in članov društva, avtor prispevkov pa je bil novinar in televizijski reporter HRT Mario Beganović iz Zagreba. Naše večletno sodelovanje je med drugim pripeljalo do spoznanja, da je on tudi strasten fotograf, in sčasoma tudi do te njegove prve in edine razstave doslej.

Mario Beganović (1974) je na HRT zaposlen že več kot dvajset let in delo z veseljem opravlja, toda, kot pravi, je ljubezen njegovega življenja tudi fotografija. Pogost motiv so prizori iz vsakdanjega življenja, ki odražajo njegov pogled na mesto, brez olepšav, in sam pravi, da rad fotografira vse, kar ponuja mestno življenje, "od lica do sitnica"... Poleg poznavanja stroke in nadarjenosti za fotografijo pa kaže, da se v njem vse bolj prebujata tudi

vsestranski umetnik, saj v zadnjem času čedalje pogosteje doživlja besedne inspiracije, jih spretno niza v krajše zgodbe in prozne pesmi. Tako nam je predstavil tudi del svojega literarnega ustvarjanja, črtico z naslovom Ti, ter povedal, kako nastajajo njegove zgodbe in fotografije.

O razstavi in sodelovanju z avtorjem je spregovoril vodja fotografske skupine Andrej Hromin, program je pripravila in povezovala tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar, z glasbenim nastopom in ubranim petjem pa popestrila klapa Kvarner.

Povzeto po zapisu Eve Ciglar

21. marec, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ljubljana

Vprašaj (?), razstava fotografske skupine KPD Bazovica

Na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu so odprli razstavo fotografij fotografske skupine KPD Bazovica z naslovom Vprašaj (?). Tajnica društva Eva Ciglar je navzočim predstavila pestro dejavnost rojakov na Reki, član KPD Bazovica Natko Štiglic, študent Akademije za glasbo v Ljubljani, pa je ob tej priložnosti večer obogatil s krajšim programom na kitari.

Eva Ciglar in Natko Štiglic. Foto: www.uszs.gov.si

22. marec, Češki dom T. G. Masaryka, Reka

Sprejem PGŽ za manjšinske organizacije

S slovesnosti v Češkem domu T. G. Masaryka.
Foto: www.pgz.hr

22. marec, MIZŠ RS, Ljubljana

Skupina za raziskovanje kulturnega izročila z *Butalci* v Ljubljani

Še sanjalo se nam ni, da bomo v prostorih slovenskega MIZŠ imele priložnost nastopiti z našo priredbo humoreske Frana Milčinskega, *Butalci* so šli po vino. Pa je res. Nastopile smo na občnem zboru Društva upokojenih pedagoških delavcev Slovenije (DUPDS), ki vsako leto ob tem pripravi tudi kratek kulturni program. Letos je bil poudarek na branju literarnih besedil oz. Rastoči knjigi, kot so poimenovali to gibanje. Gibanje Rastoča knjiga so izvajalci programa navzočim predstavili in ponazorili z bronastim kipom Deklice z rastočo knjigo kiparja Jerneja Malija, postavljenim v parku Župančičeva jama tik ob parku Navje. Knjiga v deklčinah rokah vsako leto pridobi nov verz, ki ponazarja ljubezen do slovenske besede, kulture, naroda. Kip simbolično povezuje slovenske knjižne mejnike od Brižinskih rokopisov, Trubarjevega Abecednika in Katekizma, Dalmatinove Biblije in Prešernovih Poezij do sodobnikov v slovenski književnosti. Knjiga v deklčinah rokah vsako leto zraste in se obogati tudi z novimi imeni literatov. Tudi kipec se vsako leto "dvigne" za dva centimetra, ker se dodajo nova sporočila o pomenu sožitja, strpnosti, izobraževanja, osebne in skupne rasti v prihodnost.

In kako smo se me znašle v tem kulturnem programu? Na pobudo Dragice Motik, naše nekdanje učiteljice dopolnilnega pouka slovenščine (DPS), zdaj tudi članice DUPDS in soustvarjalke kulturnega programa, smo bile objavljene tudi me, Slovenke iz zamejstva. Dragica Motik je navzočim predstavila, kako v zamejstvu *rastemo* s knjigo, seveda s knjigo v slovenščini in slovenskih avtorjev, kako smo pri DPS na Reki spoznavali pisatelja Frana Milčinskega in knjigo *Butalci* ter zakaj smo izbrali omenjeno humoresko, jo priredili in oživili pred občinstvom. Poleg Lili Čargonja, Glorie Segnan, Zdenke Kallan Verbanac in Gorane Pecirep je nastopila tudi Marina Pavlič, študentka arhitekture v Ljubljani. Po uspešnem nastopu in navdušenem občinstvu smo prejele pisno zahvalo in nadaljevale prijetno druženje.

rodne manjšine bogastvo PGŽ", ki je tudi za letos finančno podprla programe 35 društev v skupnem znesku 525.000,00 kun, namenjenih za različne oblike ohranjanja manjšinske kulture, dejavnosti mladih, srečanja, medijsko in založniško dejavnost ter športne in druge vsebine.

Sprejema sta se udeležila tudi predsednika društev KPD Bazovica Zvonimir Stipetić in KPD Snežnik iz Lovrana Vasja Simonič. V kulturnem programu ob tej slovesni priložnosti sta iz KPD Bazovica nastopila mešani pevski zbor, ki ga vodi Zoran Badjuk, in folklorna skupina, poleg njih pa še folklorna skupina Raček, ki deluje v okviru društva Češka beseda Reka. Več: www.pgz.hr | Marjana Mirković

Obisk smo končale s sprehodom ob Ljubljani, uživale v pogledu na čolničke in vrbe, ki so komaj pognale svetlo zelene listke in si v lesku vode ogledovale svojo novo pomladno pričesko. Povzpele smo se še na grad in iz višav pomahale zasnjani Ljubljani. Najlepše se zahvaljujemo Dragici Motik, da smo doživele tudi ta veliki izziv in se potrdile v svojih igralskih veščinah, ponosne in počaščene, da smo tudi me prispevale našo drobtinico v gibanje Rastoča knjiga.

Skupina za raziskovanje kulturnega izročila (Lili Čargonja, Gloria Segnan, Zdenka Kallan Verbanac, Gorana Pecirep)

25. marec, Kulturni dom, Podnanos

Primorska poje

Mešani pevski zbor (MePZ) KPD Bazovica je tudi letos sodeloval na priljubljeni reviji Primorska poje. Nastop pod vodstvom Zorana Badjuka je tokrat potekal v Kulturnem domu v Podnanosu, predstavili pa so se skupaj z MePZ Ulka iz Ankarana, ki ga vodi Miran Zadnik, MePZ arhiVOX iz Ljubljane pod vodstvom Olge Kuzmich, Komornim zborom Arima iz Postojne, ki ga vodi Miha Bole, Ženskim pevskim zborom (ŽePZ) Justin Kogoj iz Dolenje Trebuše z zborovodkinjo Slavico Znanin, Moškimi pevskim zborom (MoPZ) Kraški dom iz Repentabra pod vodstvom Vesne Guštin in žensko vokalno skupino Vinika iz Brd, ki jo vodi Franka Žgavec.

Letošnja revija je bila posvečena 70. obletnici priključitve Primorske matični domovini, 80. obletnici smrti zborovodje in skladatelja Lojzeta Bratuža (1902–1937) ter 130. obletnici rojstva zborovodje, skladatelja in urednika Zorka Prelovca (1887–1939). Od 3. marca do 23. aprila je na 32 koncertih nastopilo skupno 210 primorskih zborov ter slovenskih zborov iz Italije, Hrvaške, Madžarske in Avstrije. Več: www.zpzp.si.

MePZ KPD Bazovica tudi letos na reviji Primorska poje.
Foto: Anita Hromin

28.–31. marec, Central hotel, Ljubljana

Seminar za učitelje DPS v tujini

V organizaciji ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije (RS) in Zavoda RS za šolstvo je letošnji seminar za učitelje dopolnilnega pouka slovenščine (DPS) potekal v Ljubljani.

Na programu je bila vrsta zanimivih in koristnih predavanj s področja etnologije, jezikoslovja in uporabe spletnih portalov, predstavljeni so bili primeri dobre prakse iz Belgije, Nemčije in Švice ter kulturni program v izvedbi znanega slovenskega pisatelja, pesnika in igralca Andreja Rozmana-Roze. V delovnem delu so bili udeleženci organizirani v več skupin, glede na območje delovanja (v državah nekdanje Jugoslavije, Nemčiji, Avstriji in Švici ter drugih državah), se seznanili s priporočljivim leposlovjem za mlade in projektom Širjenje slovenske besede med Slovenci v zamejstvu in po svetu (portal Biblos) ter obiskali kulturni

bazar in knjigarne, srečanje pa je bilo tudi priložnost za medsebojno izmenjavo izkušenj in navezovanje novih stikov.

Srečanja sta se med drugimi udeležili tudi učiteljici Vida Srdoč, ki poučuje v KPD Bazovica na Reki in SKD Istra v Pulju, ter Eva Ciglar, ki DPS vodi v SKD Lipa v Buzetu in je tudi tajnica društva na Reki. Kot je ob tej priložnosti med drugim povedala, zanimanje za učenje slovenskega jezika narašča, DPS v Buzetu obiskuje več odraslih, ki v srednjem starostnem obdobju začutijo potrebo po vračanju h koreninam, medtem ko kot tajnica društva na Reki opaža, da se k pouku slovenščine vse bolj prijavljajo maturanti, ki nameravajo študirati v Sloveniji. Več: www.slovinci.si. | Marjana Mirković

Seminarji vedno zanimivi in koristni.
Foto: www.slovinci.si

31. marec, OŠ Pečine, Reka / OŠ D. Andrije Mohorovičiča, Matulji

Predstavitve pouka slovenščine

OŠ Pečine na Reki in OŠ Dr. Andrije Mohorovičiča v Matuljih, kjer kot izbirni predmet na podlagi manjšinske zakonodaje poteka učenje slovenščine po t.i. modelu C, je obiskala tudi veleposlanica RS v RH dr. Smiljana Knez. Pouk na teh šolah je predstavila učiteljica Andrea Šlosar, veleposlanica pa je ob tej prilo-

žnosti v imenu Zavoda RS za šolstvo obema podarila zbirko knjig v slovenščini. Bogato knjižno darilo je veleposlanica mesec pred tem izročila tudi na OŠ Kozala na Reki, o čemer so pisala tudi prejšnja Sopotja. Na OŠ Pečine je izbirni predmet slovenščine na urniku od šol. l. 2009/10, na pobudo takratne ravnateljice, rojakinje Irene Margan, ki je slovenščino naprej sama prostovoljno poučevala tri leta (2006–2009), zatem pa je to kot izbirni predmet prevzela Vida Srdoč.

OŠ Pečine: Kekčeva pesem za učence in goste. Foto: Marjana Mirković

Pouk slovenščine predstavljen tudi v matuljski šoli. Foto: Marjana Mirković

Zanimanje je vsa leta veliko, v tem šolskem letu pouk obiskuje 44 učencev, poteka v petih skupinah, za prvi razred eno uro, druge pa po dve uri tedensko. Po besedah učiteljice Andree Šlosar imajo na OŠ Pečine idealne razmere, s svojo učilnico in zbirko knjig ter periodiko, vsako leto pa se odpravijo tudi na izlet v Slovenijo, da učenci vse, o čemer se učijo, spoznajo tudi v živo. Letos imajo na programu obisk Kekčeve dežele. Skupina učencev slovenščine se je s pristrčnim nastopom predstavila tudi tokrat in navdušila visoko gostjo, dr. Smiljana Knez pa se je v krajšem nagovoru zahvalila šoli ter ravnateljici Jasni Vukonič

1. april, Vrtec Bulevard, Reka

Spomladanski valdorfski sejem

V rajalni igrici z vzgojiteljico Laureto Španjol. Foto: Marjana Mirković

Na spomladanskem valdorfskem sejmu, ki ga redno organizira vrtec Bulevard, se je z ljubkim nastopom tokrat predstavila tudi skupinica malčkov, ki obiskujejo krajši program učenja

1. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Likovna delavnica za najmlajše

Prva likovna ustvarjalna delavnica spada med štiri dogodke za najmlajše, ki jih ima mladinska skupina KPD Bazovica v načrtu za letos. Potekala je na temo velikonočnega praznovanja, udeležilo pa se je šest otrok, starih od štiri do sedem let. Pod vodstvom Roberte Cetine in s pomočjo članic mladinske skupine – Ivane Baković, Marine Bubnić, Natali in Staše Iskra,

Žunič pa tudi navzoči Ireni Margan.

S krajšim in pristrčnim nastopom so se veleposlanici predstavili tudi učenci slovenščine na OŠ Dr. Andrije Mohorovičiča v Matuljih, kjer na pobudo KPD Bazovica ta pouk poteka od šol. l. 2013/14, najprej z učiteljico Vido Srdoč, od šol. l. 2015/16 pa z Andree Šlosar. Organiziran je tudi na podružnični šoli v Jušičih, obiskuje pa ga 40 zelo motiviranih učencev, veči-roma potomcev slovenskih družin iz teh krajev blizu meje. Andree Šlosar se je na slovesnosti o tej priložnosti za podporo zahvalila tudi slovenskemu manjšinskemu svetu na županijski in občinski ravni, pomen tega pouka pa so v svojem nagovoru poudarili ravnateljica Astrid Massari, tamkajšnji župan Mario Čiko- vič, ki je spomnil tudi na številne vezi tega obmejnega kraja s Slovenijo nasploh, in v imenu PGŽ vodja oddelka za vzgojo in izobraževanje Edita Stilin. Veleposlanica pa je med drugim pohvalila ključno vlogo ravnateljev in opozorila na pomen učenja jezika sosedje tako v Sloveniji kot tudi na Hrvaškem ter izrazila upanje, da se bo zanimanje za slovenščino v prihodnje pokazalo tudi na srednješolski ravni. ■ Marjana Mirković

slovenščine, Igralne urice. Zapeli in zaplesali so rajalno igrico v pozdrav pomladi, s katero vedno začnejo enourni program, ki od začetka marca poteka dvakrat tedensko, ob ponedeljkih in sredah. Vodja, vzgojiteljica Laureta Španjol, je ob tej priložnosti uprizorila tudi lutkarsko predstavo v slovenščini Gradič in med drugim povedala, da otroci prihajajo redno, čas jim hitro mineva ob pesmi in plesu, risanju in igranju, radi pa prisluhnejo tudi pravljicam in Palčku Skrivalčku, ki jih redno obiše. Program obiskuje šest otrok, ki so slovenskih korenin po enem izmed staršev, in vodstvo vrtca napoveduje, da se bo nadaljeval tudi jeseni. ■ Marjana Mirković

Ivone Novaković, Ade Osmanagić in Enrice Tomljanović – so izdelovali okrasne velikonočne spominke. Na začetku druženja so otroci napravili zajčja ušesa in jih okrasili z veliko spomladanskih motivov, cvetjem, pirhi, metulji ipd. Uše-

sa so si zatem poveznili na glave in se veselo odpravili v pohod na čokoladne pirhe, ki jih je velikonočni zajec zvito skrtil po vrtu. Po napetem boju za čokoladne pirhe so se otroci vrnili v prostore društva, se pogostili z velikonočnim kruhom in v tehniki origami izdelali še zajčke. Bilo je veselo in zabavno. ■ Natali Iskra

1. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Plesni večer: Mimo ritma in Midnight band

Po dolгих letih se je v dvorani KPD Bazovica znova plesalo, skoraj tako, kot so se zavrteli nekdanje, so se nostalgčno spomnile nekatere obiskovalke. S svojim programom sta navdušili skupini Mimo ritma in Midnight band.

Plesni večer je potekal v počastitev petega rojstnega dne glasbene skupine KPD Bazovica, Mimo ritma, ki je nastala ob spodbudi, trudu in mentorskem vodstvu Ivana Hareja - Harryja, dobro znanega v reških glasbenih krogih, med drugim tudi člana nekdanje priljubljene reške skupine Urangani, znane po vsej nekdanji skupni državi. Skupino Mimo ritma sestavljajo večinoma ljubiteljski glasbeniki, Ivan Harej je poskrbel tudi za njihovo osnovno glasbeno znanje in danes uspešno spremljajo dogodke in prireditve v društvu. Na repertoarju imajo slovenske in svetovne zimele uspešnice, zabavne pesmi in druge melodije, pripravljajo pa se tudi že na snemanje svojega prvega predstavitvenega videa. V glasbeni skupini nastopajo Zinka Božiček, Nerina Bratović, Dubravka Dijanić, Dionis Jurić, pevka Zdenka Kallan Verbanac, Andrej Mohar in Predrag Zmaila. Program skupine Mimo ritma, ki ga je z zahvalo Harryju in polni dvorani napovedala Zdenka

4. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Tihožitje, razstava fotografij

Člani fotografske skupine KPD Bazovica so pridni in prave mravljice. Poleg tega da so pogosto na terenu in s svojimi posnetki lovijo nepozabne trenutke in podobe, radi priskočijo na pomoč kolegom iz drugih društev pri pripravi razstav, gostijo različne fotografije in organizirajo različne projekte ter gostujoče razstave na Reki in širše, tudi zunaj meja, sodelujejo na fotografskih natečajih in sodelujejo s fotografskimi klubi v Sloveniji, za društvo pa so posebej pomembni, ker skrbijo za njegov arhiv, je v vabilu za razstavo Tihožitje med drugim zapisala tajnica Eva Ciglar.

Ustvarjalno in zabavno. Foto: Marjana Mirković

Kallan Verbanac, je že s prvo pesmijo, *Najdraža Rijeko*, poskrbel za dobro razpoloženje in vse generacije kaj hitro dvignil na noge ter zapolnil plesišče. Vsi so si bili edini, da je Harry zadel v polno in pripravil večer, ki bi ga veljalo ponoviti.

To posebej velja tudi za nastop gostujoče skupine Midnight Band, ki je navdušila občinstvo in z dobro glasbo in veliko energije izpolnila večji del večera. Uživali smo tudi tisti, ki smo zgolj sede v glavnem udarjali takt. Navzoče je pozdravila in se društvu zahvalila za gostoljubje pevka Tanja Keš, sicer stara znanka odra Slovenskega doma, v katerem je več let plesala v legendarni sestavi folklorne skupine. Za glasbeni nastop je Tanja Keš, eni izmed svojih nekdanjih najljubših članic, med drugimi čestitala tudi dolgoletna vodja te skupine, nekdanja baletna plesalka HNK Ivana pl. Zajca, Sonja Kern Svoboda. Skupino Midnight Band, ki ima za seboj tudi uspešne nastope v okviru reškega društva rokerjev iz šestdesetih let LP Rock, poleg Tanje Keš sestavljajo še Jadran Frank, Livio Hubička, Robert Lipovac, Zoran Papić - Pape, Damir Pauletić - Pablo in Darko Tolja. Upajmo, da nas bodo v Slovenskem domu še kdaj razveselili s svojim nastopom. ■ Marjana Mirković

Plesalo je staro in mlado. Foto: Marjana Mirković

Poleg fotografij za prijeten večer poskrbela tudi skupina Mimo ritma. Arhiv KPD Bazovica.

7. april, Zveza slovenskih društev na Hrvaškem, Zagreb

Letna skupščina

Na sedežu krovne organizacije, v društvu Slovenski dom v Zagrebu, je potekala redna letna skupščina. Udeležili so se je vodilni predstavniki vseh društev iz izjemo društva iz Osijeka, na dnevnem redu pa so bila poročila o finančnem in programskem delovanju ter načrti za prihodnje. Skupščino je vodil predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc. Kot je med drugim povedal, je beseda znova tekla tudi o nekaterih vprašanih, ki že dolgo žulijo rojake na Hrvaškem: to so različen status društev v obmejnih županijah – ta so v Sloveniji obravnavana kot zamejci –, in drugod, t. i. izseljenskih društev; zatem prostorska stiska posameznih članic in pomanjkanje sredstev ter ne nazadnje, za rojake na Hrvaškem nerazumljiva merila za sprejem v državljanstvo RS, kot je denimo pogoj o petletnem delovanju v društvih.

Na skupščini so spomnili na jubilej krovne organizacije, ki praznuje letos 25 let delovanja, zato bo letno srečanje vseh društev tokrat v Zagrebu in seveda posebej slovesno.

7.–13. april, Golem, Albanija

Različnost povezuje, YEN

Vodja mladinske skupine KPD Bazovica Ivona Novaković in članica Natali Iskra sta se po februarjem seminarju pri rojakih v Trstu udeležili tudi druge letošnje pobude v izvedbi krovne organizacije mladih pripadnikov evropskih manjšin (YEN), velikonočnega seminarja z naslovom Gradimo mostove. V obmorskem mestecu Golem so ga gostili Vlasi iz Albanije, zbralo pa se je 98 mladih iz vse Evrope: Frizijci iz Nemčije in Nizozemske, Vlasi iz Srbije, Albanije in Makedonije, Nemci iz Rusije in Danske, Gradiščanski Hrvati iz Avstrije in Madžarske, Kašubi iz Poljske, Lužiški Srbi iz Nemčije, Retoromani iz Švice, Krimski Tatarji, Južni Tirolci ter Slovenci iz avstrijske Koroske, Trsta, Benečije in z Reke. Potekal je tudi občni zbor organizacije YEN, na katerem je bila v nov upravni odbor izvoljena tudi tržaška Slovenka Nastja Slavec, članica skupine Mladi v odkrivanju skupnih poti (MOSP).

YEN si prizadeva, da bi združil različne manjšinske glasove v boju proti stereotipom, predsodkom in vsem vrstam diskriminacije do etničnih in narodnih manjšin. Na prepričanju, da različnost povezuje, je temeljil tudi celoten program seminarja.

Gradimo mostove.
Foto: Valentino Floreancig

Skupščine se je iz KPD Bazovica udeležil član upravnega odbora Milan Grlica. Marjana Mirković

Darko Šonc. Foto: Marjana Mirković

Naslov *Gradimo mostove* se nanaša na idejo, da so lahko manjšine zaradi svoje dvojne stvarnosti most med različnimi kulturami. Udeleženci so obravnavali področja prava, javnega nastopanja, političnega dialoga, učinkovite komunikacije ter nasploh utrjevali znanja, ki so koristna za delovanje znotraj kakršnekoli organizacije. Delili so izkušnje manjšinske problematike in iskali odgovore na skupna vprašanja. Odkrivali so, da obravnavane težave ne zadevajo le omenjenih manjšin, temveč obstajajo povsod, kjer prihaja do stika med različnimi kulturami in kjer primanjkuje medkulturnega dialoga. Takih okoliščin je predvsem v Evropi vse več in čuti se potreba po iskanju primernih rešitev. Na tem področju se prav iz manjšinskih stvarnosti lahko črpa marsikateri primer dobre prakse. Izoblikovali so tudi resolucijo o ključnih problemih evropske mladine. Spremljivalni program pa jim je omogočil boljše spoznavanje manjšinskega položaja Vlahov v Albaniji, obisk zgodovinskega mesteca Berat, degustacijo albanskih vin in olja, tematske večere in priljubljeno izmenjevalno tržnico, s predstavitevjo tipičnih jedi in glasbe posameznih manjšin. Kar daje seminarju poseben čar, pa je navezovanje stikov z mladimi iz najrazličnejših okolij, ki jih združujejo razgledanost, odprtost in želja, da bi tudi sami pripomogli k spremembam za složno sobivanje.

Več: www.slovinci.si | Marjana Mirković

10. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Skupščina društva

Skupščino je vodil predsednik Zvonimir Stipetić, na dnevnem redu pa je bil poleg poročil o lanskem delu in pregledu nadzornega odbora tudi sklenjen rebalans sredstev.

Dejavnost v letu 2016 so strnjeno predstavili vodje skupin: Zvonimir Stipetić – mešani pevski zbor; ob tem je spomnil na letošnji jubilej in v dvorani posebej pozdravil pevca Jožeta Grlica - Pepija, ki v zboru poje od začetka. Povzel je nastope na domačem odru in gostovanja ter napovedal izid zgoščenke. Zbor že peto leto uspešno vodi Zoran Badjuk, šteje 40

Jože Grlica - Pepi. Foto: Marjana Mirković

pevcev, pet novih ga je malce pomladilo, želja po mladih močeh pa ostaja, je še poudaril Zvonimir Stipetić. Pestro dejavnost planinske skupine je povzel vodja Darko Mohar, od razstav in pohodov do sodelovanja z drugimi planinskimi društvi, ob koncu pa napovedal še letošnje dogodke, organizirane ob petnajstletnici skupine, in vzpon na štitritisočak. Mladinska skupina je med drugim sodelovala na seminarjih v tujini, je v poročilu zapisala vodja Ivona Novaković. O dramski skupini je spregovoril Milan Grlica, izrazil zadovoljstvo z uspešnimi, dobro obiskanimi in pohvaljenimi nastopi ter nagrajenimi vlogami, za letos med drugim napovedal nastop na festivalu ljubiteljskih gledališč v Mavhinjah pri Trstu in se vsem sodelujočim zahvalil za prizadevnost in trud. Anita Hromin je strnila raznovrstno delo dvanajstčlanske fotografske skupine, od razstav, gostovanj in učnih izletov do koledarja, ki ga je ob lanskim desetletnici skupine oblikoval Andrej Hromin, zdaj novi vodja skupine. Folklorne nastope in gostovanja je predstavila vodja skupine Nataša Grlica, povedala, da imajo 42 članov in da si želijo skupino povečati z mlajšo generacijo in predvsem moškimi plesalci. Glasbena skupina je lani spremljala več nastopov in dogodkov drugih skupin, pripravlja pa se tudi na samostojne nastope. Na skupščini je bila predstavljena še dejavnost likovne skupine pod strokovnim vodstvom Ade Osmanagić, skupine za raziskovanje slovenskega kulturnega izročila in dopolnilnega pouka slovenščine (DPS), ki ga vodi Vida Srdoč. Zvonimir Stipetić je poročal tudi o vzdrževalnih delih na poslopju Slovenskega doma in povedal, da ima društvo nova hišnika, Maria in Tamaro. Sledilo je finančno poročilo in bilo soglasno sprejeto, vsa dokumentacija pa je na željo zainteresiranih po dogovoru na vpogled pri tajnici. Odločbe o sredstvih za 2017 društvo še ni prejelo, Zvonimir Stipetić je ob koncu vse pozval k varčevanju in prizadevanju za uresničitev redne dejavnosti in prazničnega programa novembra letos.

| Marjana Mirković

17. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Obisk planincev iz Benečije

Za velikonočne praznika so člani Planinske družine Benečije pod vodstvom predsednice Luise Battistig obiskali otok Krk. Namestili so se v Baški, na skrajnem jugovzhodu otoka, in v dveh dneh prehodili več planinskih poti v okolici. Na veliko noč jih je vodja planinske skupine KPD Bazovica Darko Mohar vodil od Treskavca prek najvišjega vrha na otoku, Obzove, do mrgarjev (pastirskih ograd) na Lipici.

Na poti domov so se v ponedeljek ustavili še v KPD Bazovica na Reki, tam pa so jih prisrčno pričakali člani planinske skupine društva. V več kot enournem druženju so izmenjali medsebojne izkušnje, zapeli in se seveda dogovorili o na-

daljnem sodelovanju. Člani Bazovice upajo, da bodo kmalu obiskali Matajur in beneške Slovence v njihovem kraju. Možnosti za sodelovanje pa je veliko več, saj imajo Benečani dramsko in folklorno skupino, in pričakovati je, da bodo tudi druge skupine našega društva gostile in obiskale te prisrčne slovenske zamejce. | Darko Mohar

Na Obzovi.
Foto: Darko Mohar

20. april, Svet za narodne manjšine RH

Razporeditev sredstev 2017

Svet za narodne manjšine RH je sprejel letno poročilo o porabi proračunskih sredstev za leto 2016 kot podporo za programe uresničevanja kulturne avtonomije narodnih manjšin.

Sprejet je bil tudi sklep o razporeditvi proračunskih sredstev v ta namen za letos (!), v skupnem znesku 31.839.500,00 kun. Zveza slovenskih društev na Hrvaškem ima skupno odobren znesek v višini 633.000,00 kun, od tega prejme KPD Bazovica 160.000,00 kun za redno delovanje in projekte ter 35.000,00 kun za informativno dejavnost oz. glasilo Sopotja. Več: www.nacionalne-manjine.info

22. april, Slovenski dom KPD Bazovica

15 let planinske skupine: Rojstni dan se praznuje skupaj s prijatelji

Člani PD RTV Ljubljana zadovoljni z udeležbo na turnirju.
Foto: Marjana Mirković

Planinska skupina KPD Bazovica je bila ustanovljena 24. aprila leta 2002. Vseh petnajst let delovanja so planinci Bazovice, poleg tega da so hodili po hribih in se vzpenjali na vrhove, organizirali razstave in predavanja, posvetili pa so se tudi povezovanju planincev iz različnih dežel in različnih nacionalnosti. Zato so se odločili, da rojstni dan proslavijo skupaj z dolgoletnimi prijatelji. V soboto, 22. aprila, so tako organizirali turnir v priljubljenih športih in nanj povabili društva, s katerimi so v preteklih letih največ sodelovali, na koncu turnirja pa najboljšim podelili priložnostne nagrade in odprli dokumentarno razstavo o petnajstih letih svojega delovanja.

Kljub temu da se na turnir iz različnih razlogov niso odzvala vsa povabljen društva, je bil izpeljan brezhibno. Planinci so tekmovali v balinanju in pikadu, kot presenečenje pa je bilo ob koncu

pripravljeno vlečenje vrvi, ki se je pokazalo za najrazburljivejši del turnirja. Ker na to tekmovanje niso bili pripravljeni vsi gostje, so jim gostitelji "posodili" svoje člane, da bi vse potekalo po pravilih. Člani PD Opatija, PD RTV Ljubljana, Obalnega PD Koper, PD Snežnik (z eno udeleženko) iz Ilirske Bistrice in domačini so lahko uživali v prijetnem sončnem dnevu. Na koncu športni dosežki niso bili preveč v ospredju, pomembnejše je bilo druženje.

Tudi razstava dokumentarnih posnetkov je bila zasnovana tako, da pokaže petnajst let sodelovanja in povezovanja z zamejci iz Italije in Avstrije, rojaki iz BIH ter različnimi društvi iz Slovenije in Hrvaške. Na panojih je svoje mesto našlo petnajst društev, in verjetno bi ga našlo še kakšno, če bi bil prostor. Po odprtju, ki se je kar zavleklo, saj so se vsi hoteli najti na katerem izmed panojev, je druženje trajalo do zgodnjih večernih ur. In sklep? Do proslave dvajsetega rojstnega dneva bo treba izpeljati še veliko skupnih načrtov in srečanj. **Darko Mohar**

29. april, Mednarodna prireditev, Dubrovnik

Nastop folklorne skupine KPD Bazovica

Naša folklorna skupina se je z veseljem odzvala vabilu SKD Lipa iz Dubrovnika za nastop v okviru mednarodne prireditve Runners Day's Dubrovnik, ki vključuje maraton in polmaraton. Naš plesni nastop s pesmijo in v tradicionalnih nošah je bil na tej prireditvi v organizaciji Turističnega društva (TD) uvrščen v dogajanja na Stradunu, osrednji dubrovniški ulici, ki po teku po obzidju, dolgem 1940 m in z več kot tisoč (1080) stopnicami, postane prizorišče za vse druge dogodke.

Nastop tudi pred cerkvijo sv. Blaža na Stradunu.
Foto: Milan Grlica

Več mesecev smo marljivo vadili za nastop v tem posebnem mestu. Za mnoge v naši skupini je bil to prvi obisk Dubrovnika, zanimiv pa je tudi za vse nas, ki smo ga že videli, saj vselej ponuja kaj novega. Na pot smo se odpravili v petek v zgodnjih jutranjih urah in deseturna vožnja z avtobusom, s postanki na zanimivih mestih in kosilom v slikovitem Drnišu, je hitro minila. Pri dubrovniškem mostu Dr. F. Tuđmana nas je pričakala predsednica SKD Lipa, Tanja Baletić Cizej, in se nam pridružila. Pozdravila nas je v odlični slovensščini in bila naša gostiteljica v pravem pomenu besede vse do konca našega bivanja v Dubrovniku. Po nastanitvi v hostlih smo si ob strokovni turistični vodnici, ki sta nam jo zagotovili TD Dubrovnik in SKD Lipa, ogledali zgodovinske in kul-

turne znamenitosti tega znamenitega mesta. Obiskali smo tudi skromne prostore SKD Lipa, ki se po besedah predsednice srčno bori za svoj jezik in kulturo. SKD Lipa deluje od leta 2001 in šteje osemdeset članov, rojakov in njihovih potomcev.

Slabo vreme in dež sta se nadaljevala tudi drugi dan našega obiska, toda nekaj ur pred nastopom je dež prenehal, zapihal je veter, kamnite plošče na Stradunu so se posušile in naš nastop se je lahko začel. Pred cerkvijo sv. Blaža smo ob šestih zvečer s pesmijo in plesom – kar 19 plesalcev in plesalk nas je bilo – zasijali v svojih čudovitih nošah. Predstavili smo se s prekmurskim spletom Marko skače, belokranjsko Lepo Anko in gorenjskim spletom, seveda znova ob spremljavi harmonikarja Ivana Simiča in basista Ivana Hareja. Občinstvo, večinoma tuji gostje, so bili navdušeni. Gostitelji so nam za konec pripravili še prijetno druženje v konobi na samem Stradunu.

Jutro pred vrnitvijo na Reko se je napovedoval čudovit sončen dan. Imeli smo čas za kavico in sprehod po Gružu in zadovoljni z obiskom smo zapustili Dubrovnik ter se dobro razpoloženi srečno vrnili domov. Vso pohvalo si zaslužita Nataša in Milan Grlica za organizacijo nastopa in potovanja. **Slavica Vuković-Bačić**

IZLETI PLANINSKE SKUPINE KPD BAZOVICA

5. marec, Vrtnice za 8. marec – spoštujemo tradicijo

Ženske v hribe je tradicionalna akcija planinske skupine, s katero počastimo 8. marec, dan žena. Namen dogodka je, da se vsi člani sprehodimo skozi zgodnjepomladansko naravo, družimo in na koncu našim članicam s cvetlico zahvalimo za vse lepo in dobro, kar so nam pripravile v preteklem letu. Pred leti smo tako obiskali Kavranovo steno na desni obali Du-bručine, kraškega potoka, ki teče skozi Crikvenico, letos smo se odločili za Kotor na nasprotni obali. Turo in druženje sta pripravila Diana in Mario Aničič, ki jima gre velika zahvala za lepo pripravljen izlet. Čeprav je bil napovedan dež, ni bilo veliko odpovedi in nekaj čez dvajset članic in članov se je našlo v mokrem jutru v Crikvenici. Skupina B je odšla na sprehod ob morju, skupina A pa se je najprej povzpela do naselja Kotor, v katerega se z elitnim turizmom počasi vrača življenje. Stara

vaška arhitektura, ostanki cerkvic sv. Šimuna in Jude Tadeja, sv. Jurja in sv. Trojice, vaška lokev, gromače in prelepi razgledi na dolino Dubračine ter Grižane in Bribir visoko v hribu so kljub nenehnemu rosenju navdušili ekipo. Sledil je še Guljanov dolac z nekaj starimi hrasti kot primer poljedelskega načina nekdanjega življenja in povezave človeka z naravo. Tura se je končala pri kapelici Matere Božje sedmih žalosti v Dolcu, od koder je sledila vrnitev na izhodiščno točko.

Krasen dan se je iztekel v konobi v Pavlomirju, ob žlahtni kapljici in dobri glasbi, ki jo je pripravil Milan Grlica. In nobenemu ni bilo žal, da se je odpravil v tako moker dan. **Darko Mohar**

Kotor, pri nekdanji cerkvi sv. Trojice.
Foto: Darko Mohar

12. marec, Ob koncu zime znova na Krku

Pri cerkvi sv. Vida. Foto: Darko Mohar

Petnajst let se potepamo po hribih, organiziramo razstave in predavanja, se družimo in povezujemo, spoznavamo nove ljudi in širimo svoja obzorja. Prav tako že petnajst let hodimo po otoku Krku. Prvi izlet je bil v letu 2003 v okolici Dobrinja na severovzhodnem delu otoka. Tako je vodja skupine odločil, da tudi letos obidemo te poti, saj je v skupini veliko novih članov, ki tega kraja večinoma ne poznajo. Tisti, ki so bili na prvem izletu, pa so tako in tako pozabili, kje so takrat hodili, tako da je bil izlet nekaj novega za vse udeležence.

Na startu v Čižičih se je zbralo kar več kot sto ljudi. Dva avtobusa, eden s člani PD RTV iz Ljubljane, ki zadnja leta redno prihajajo na pohod po tem otoku, in še nekaj tistih, ki so se pripeljali z lastnimi avtomobili. Skupina B je ostala kar v Čižičih, se sprehodila do ostankov cerkvice svetega Petra in ob obali zaliva Klimno, znanega po zdravilnem blatu. Drugi so se z avtobusi odpeljali v Šilo in od tam krenili proti Dobrinju. Čeprav vodnik ogledne ture ni napravil preveč natančno in je bilo malo tavanja med Šilom in Poljem, se je naposled vse srečno izteklo. Po ogledu

cerkvice svetega Vida – seveda samo od zunaj, saj domačini pravijo, da je njihov župnik precej zapleten človek in težko odpre cerkvice, ki sega v zgodnjo romaniko, skupaj s podobno cerkvico svete Lucije v Baški – je sledil še krajši sprehod do Dobrinja, enega od petih frankopanskih kaštelov na otoku Krku, ogled mesta z najstarejšo glagoljaško listino otoka Krka (*Darovnica slavnog Dragoslava*) in odhod v Vrbnik, na kosilo v eno redkih odprtih gostiln na otoku, ki ob tem času lahko pogostijo več kot sto ljudi naenkrat. V nasprotju z lanskim pohodom po Krku, ko je orkanska burja skoraj onemogočila vrnitev domov, je bilo na letošnjem vreme idealno. Veliko sonca in nič vetra! Čisti užitek! **Darko Mohar**

18. marec, Vezi s Posavjem se krepijo

Gostili smo člane PD Lisca iz Sevnice in jih popeljali na Hahličce. Tja se je povzpelo 41 pohodnikov, od tega 34 članov PD Lisca in 7 naših članov. Seveda, pomembna je bila tudi logistika v Slovenskem domu, kjer se je pridružilo še osem članov, ter logistika po telefonu – oboleti Darko.

Čeprav vreme ni bilo najboljšo, tako da nismo mogli uživati v lepem razgledu, so bili vsi zelo zadovoljni. Oskrbnice v domu so pripravile dobro hrano, gostje iz Sevnice pa so bili zelo zadovoljni, saj so se počutili kot doma. Predvsem jih je veselilo, da so se priključili tudi naši člani, tako da smo bili znova povabljeni na obisk Posavja.

V Slovenskem domu je logistika poskrbela za sprejem. Gostje so bili presenečeni nad sprejemom in prostori, v katerih deluje KPD Bazovica. Predvsem jih je presenetilo, da zunaj meja Slovenije

delujejo društva, ki ohranjajo slovenski jezik in kulturo. Ta sprejem je odprl prostor celotnemu našemu društvu, da se predstavi v Sevnici s svojimi programi.

Opomba vodje planinske skupine: gostovanje PD Lisca je sad lanskega dvodnevne bivanja planincev Bazovice v Posavju, toplega sprejema in odprtosti do takrat nam še neznanih domačinov. In seveda, predavanja Pie Peršič v našem društvu še eno leto poprej.

Po zapisu Mirjane Brumnjak povzel in prevedel Darko Mohar

Vreme ni dovolilo razgleda.
Foto: Vinko Šeško

2. april, 12. Prijateljstvo brez meje

Srečanje so letos organizirali tržaški planinci, potekalo je na doberdobskem krasu. Čeprav zaradi bolezni predsednice PD Snežnik letos ni bilo bistriških planincev, je minilo v prijateljskem in prijetnem vzdušju. Gostje z Reke so spet lahko videli in doživeli nekaj novega. Predvsem je kraj znan po dogajanjih iz prve svetovne vojne in bojih na Soški fronti, nekateri spomeniki pa govorijo tudi o tistih iz druge svetovne vojne in delovanju primorskih partizanov.

Na Debeli griži.
Foto: Darko Mohar

Začetek in konec krožne poti je bil v naselju Gabrje na cesti, ki povezuje Tržič in Gorico, tik ob meji s Slovenijo. Pot je vodila čez Brezovec s številnimi vojaškimi jarki in kavernami, skozi slovenske vasi do najvišje točke doberdobskega krasa, Debele griže (274 m), na kateri so vojaški objekti obnovljeni, odprt je tudi muzej, posvečen prvi svetovni vojni, tako da so se obiskovalci lahko seznanili s krvavimi dogodki tistih časov. Ob vrnitvi so domačini pripravili še ogled vinske kleti in pokušino vina v vasi Vrh, zaključek in druženje pa v Pavletičevi dvorani Kulturnega društva Skala. Celo stavbo kulturno društvo pridno obnavlja in že zdaj je središče kulturnega življenja na doberdobskem krasu. Predvsem veseli, da je v obnavljala dela vključenih več mlajših članov. Prav verjetno je, da bodo v Gabrjah gostovale tudi druge skupine KPD Bazovica, kot so folklorna, dramska in MePZ, ter tako močno prispevale k povezovanju zamejskih Slovencev iz Hrvaške in Italije.

Darko Mohar

23. april, Ob rojstnem dnevu na Sveto Trojico nad Pivko

Na poti od Ilirske Bistrice čez Knežak proti Pivki se v nekem trenutku z desne pojavi hrib, na katerem stoji cerkev. To je 1106 metrov visok vrh Sveta Trojica, lep razglednik na robu snežniških gozdov. Izbrali smo ga za cilj pohoda ob rojstnem dnevu naše skupine, saj je ta vrh sosed Snežnika, na katerega je bil organiziran naš prvi izlet pred petnajstimi leti. Poleg tega ni preveč zahteven, kar je prav prišlo članom, utrujenim od sobotnih športnih in kulturnih dogajanj v društvu, pa še dovolj blizu Reke je, da se ni bilo treba voziti predaleč.

Čeprav je bilo nedeljsko jutro mrzlo in vetrovno, je bil vzpon uspešen za vse udeležence. Razgled so sicer malo motili močna burja in burni oblaki, tako da se je Snežnik pokazal komaj pri odhodu z vrha, Alpe pa niso bile vidne. Edino proti zahodu se je pokazal Nanos, lep vrh na

Na vrhu sv. Trojice.
Foto: Mario Beganović

meji med Primorsko in Notranjsko, na katerega so se naši planinci vzpeli že večkrat. In seveda, bolj proti jugozahodu, je svoj iztegnjeno podobo kazala Vremščica.

Vzdušje je bilo ravno takšno, kot mora biti za rojstni dan, in nikomur se nekako ni dalo takoj domov, čeprav je bil vzpon izpeljan v precej kratkemu času. Zato je še malo druženja v Pivki prišlo prav. Vsekakor bo kraj Martina Krpana še treba obiskati – vabijo nas prelepi gozdovi, presihajoča jezera in še marsikateri neosvojeni vrh. **Darko Mohar**

29.–30. april, Vzpon na Boč in Donačko goro na zelenem Štajerskem

Spoznajmo Slovenijo! Veliko članov skupine ni še nikoli obiskalo krajev okrog Celja, Rogaške Slatine in številnih drugih mest južne Štajerske. V mlajših letih je veljalo leteti po visokih hribih, Julijcih ali Kamniških in Savinjskih Alpah. Celo Karavanke so bile malce prenizke in preveč travnate. Čas je minil, planinska skupina deluje že petnajst let. Vrhovi postajajo vse višji in časovno vse bolj oddaljeni, tudi v kolenih in kolkah se počasi začnemo čuti grehi mladosti. Zato je bil predlog Mirjane Brumnjak za obisk Štajerske in vzponov na vrhova Boč in Donačko goro sprejet z navdušenjem, predvsem z vero v njene organizacijske sposobnosti. Nobeden od teh vrhov ne presega 1000 metrov

nadmorske višine, čeprav Boču ljubkovalno rečejo "Štajerski Triglav", sta pa krasna razglednika, saj se z njiju vidi vse od hrvaških nižin na jugu do Pohorja na severu in Savinjskih Alp na severozahodu. In seveda, cela južna Štajerska s številnimi mesteci, vasicami, gradovi in cerkvami. Planinci so si ogledali Celjski grad, Žičko kartuzijo, grad Strmol v Rogatcu, spoznali življenje v teh krajih nekdanj in danes ter na Sotli zagledali visoko žičnato ograjo med Slovenijo in Hrvaško. Ne bo pokvarila skupnega življenja dveh narodov, so prepričani domačini. Posebej impresiven je bil obisk gradu Strmol, lepo obnovljenega in v popolni funkciji sodobnega življenja. Preteklost v službi prihodnosti. Delavnice steklarstva, pleterstva, obdelovanja gline, tkalstva, vsega tistega iz preteklosti, ob čemer se nove generacije lahko naučijo, da delo ustvarja lepoto življenja. Velika hvala Mirjani za brezhibno organizacijo! Štajerske gričke, cerkvice, vinske poti in dobro hrano so člani skupine žal prehitro pustili za seboj, seveda z namenom, da se spet vrnejo v te prelepe kraje. **Darko Mohar**

Pod Bočem.
Foto: Darko Mohar

DPS, Reka

Učiteljica Vida Srdoč nam je poslala sestavka na temo družinskega kosila v restavraciji.

Z družino na kosilu

Včasih se z družino poveselemo v restavraciji na kosilu. Komaj se sestanemo, ker vsak ima svoj urnik in zelo malo prostega časa. Ni to drago kosilo, ampak kakšna pizza ali špageti. Po navadi pijemo pivo, vzamemo tudi veliko zelene solate. Skupno kosilo nam omogoči, da se pogovorimo, nasmejemo in da se sprostimo, ker nas je življenje že začelo nositi na razne strani. Na koncu pijemo kavo in pojedemo kakšno sladico. Potem sedemo s svoje avtomobile in vsak gre domov.

■ Marija Linić Bujan

Družinsko kosilo

V soboto sva bila z možem na kosilu v novi restavraciji blizu naše hiše. Restavracija se imenuje V. in je zelo lepo urejena. Mož je naročil pečene piščančje prsi z ocvrtim krompirjem in zelnato solato. Jaz sem jedla solato s piščancem. V solati so bili zelena solata, paradižnik, kumara, radič in koruza. Mož je pil pivo, jaz pa kokakolo. Potem sva pila kavo. Deserta nisva jedla, ker sva bila zelo sita.

■ Jasmina Kardaš

Vida Srdoč z učenci v društvu Istra v Pulju. Foto: Vesna V. Zmaić

DPS, Čabar

Učiteljica Dragica Motik nam je poslala izdelek učenke četrtega razreda OŠ Josipe Mihelić, ki je nastal po obravnavi slovenske legende o ajdovem zrnu:

Marija Šenk

Pesmi sta iz zbornika poezije *Različiti zajedno*, izdane ob 10. festivalu poezije narodnih manjšin na Reki, urednica Eva Viola, založnik Art-Ars 2016

Moj dom

Že dolgo nisem tam, no, vem,
bili so drugi časi, ko sem prišla sem.
Tokrat sem bila mlada in lepa,
sedaj pa sem siva in brez očal slepa.

Tam, kjer me je moja mati rodila,
z brati skupaj o lepem učila,
bilo je majhno mesto, bela cesta,
sedaj je asflat in za avte premalo mesta.

Prej sem redno domov hodila,
mami in rodbini vsega nosila.
No, odkar mame ni,
daril ne nosim, oni imajo več kot mi.

Vsako leto na dan mrtvih sveče prižgem,
na pokopališču svojih staršev, tja grem.
Niti eno leto tega nisem preskočila,
ker bi drugače zelo žalostna bila.

Moj dom je sedaj tu,
v prelepem Primorju,
drugje sedaj ne bi mogla živeti,
tukaj mislim tudi umreti.

Stara mama

Nekdaj mlado slovensko dekle,
sedaj pa že stara mama.
Kadar na žitu klasje odcvete,
ostane samo suha slama.

Tako je v življenju vse,
vse je lepo, ko se začne.
Vse drugo je sreča,
za neke usoda trpeča.

Za dosti tega smo sami krivi,
napake delamo, odkar smo živi.
Mislim, da bi vsi boljše živeli,
če bi v mladosti več pameti imeli.

Pamet in sreča se kupit ne da,
človek jo ima ali pa nima.
Tisti, ki pameti nima,
po navadi samo z glavo kima.

22. marec, reška Filozofska fakulteta, Pokopališče Kozala

V okviru projekta Univerze za tretje življenjsko obdobje je mag. Daina Glavočič spregovorila o enem izmed zavarovanih kulturnih spomenikov na Reki, komunalnem pokopališču Kozala. Kot izvrstna poznavalka teme je svojo zanimivo predstavitev obogatila tudi s številnimi fotografijami vrste spomenikov priznanih avtorjev in lastnikov. Med osrednjimi je tudi mavzolej Gorup znanega reškega veletrgovca, velikega mecena in dobrodelnika, ki je na Reki zapustil tudi bogato gradbeno dediščino. Mavzolej, delo priznanega hrvaškega kiparja Ivana Rendića, z reliefom, ki velja za najlepšega v kiparjevem opusu, je mestna uprava za kulturo pred leti lepo obnovila. Mag. Daina Glavočič je ob mavzoleju na kratko predstavila tudi življenje in reško obdobje Josipa Gorupa (Slavina, 1834 – Reka, 1912), ki po mnenju nekaterih slovenskih zgodovinarjev velja za "najbogatejšega Slovenca vseh časov". Med zanimivostmi pokopališča je predavateljica med drugim predstavila tudi grobnico gledališčnika Radeta Pregarca (Rojan, 1894–Reka, 1952), ki pa je potrebna obnove. V okviru predavanja bo junija sledila tudi predstavitev na samem pokopališču.

Mag. Daina Glavočič. Foto: Marjana Mirković

31. marec, Predstavitev pesniške zbirke Marije Šenk

V polni dvorani mestne hiše na Reki je rojakinja Marija Šenk predstavila svojo šesto pesniško zbirko, v hrvaščini in z naslovom *Ljubav za kraj*. Prvo zbirko, z naslovom *Mojih prvih sto pesmi*, je predstavila leta 2012, drugo, *Podari mi nasmeh*, in tretjo, *Arcobaleno*, leta 2013, leto pozneje je izšla *Lantern* in leta 2015 še zbirka *Zaljubljena v morje*. Marija Šenk na Reki živi več kot šestdeset let, večinoma je delala v računovodstvu, odkar je upokojenka, pa dneve preživlja izjemno dejavno in vselej v stiku z ljudmi, med drugim tudi s pisanjem pesmi, ki odražajo njen odnos do življenja in okolja, v katerem živi, z veliko optimizma, a tudi kritičnim pogledom.

O pesniškem ustvarjanju Marije Šenka sta spregovorila mag. Sinia Mišković in Karmen Zubčić Mandekić. Prijatelja Marije Šenk iz pesniških vrst, Jožica Mikičić in Josip Vidas - Braco, sta prebrala več njenih pesmi, kot presenečenje programa pa je zapel tenorist Željko Bašić. Predstavitev je tudi tokrat obogatil nastop mešanega pevskega zbora Društva upokojencev Reke pod vod-

Marija Šenk. Foto: Marjana Mirković

stvom maestra Vinka Badjuka, v katerem že več let poje tudi Marija Šenk. Prijeten večer je povezovala Tajana Mavrinac.

12. april, Dan PGŽ, Priznanje prejel tudi Slavko Malnar

V hrvaškem kulturnem domu na Sušaku so na slovesni akademiji ob dnevu Primorsko-goranske županije podelili tudi nagrade in priznanja. Med letošnjimi nagrajenci PGŽ je bil med drugimi tudi pisatelj Slavko Malnar, ki je prejel posebno priznanje za svoje celotno delo in prispevek k ohranitvi narečja (govora) na Čabranskem. S svojim obsežnim večletnim plodovitim raziskovalnim delom in slovarji kot podlago je pomembno pripomogel k vpisu tega narečja na seznam zavarovane nesnovne kulturne dediščine na Hrvaškem (2015), pozneje pa tudi – ker gre pravzaprav za isti govor – na tak seznam v Sloveniji. Poleg tega Slavko Malnar piše poezijo in prozo ter se posveča tudi zgodovini Gorskega kotarja nasploh in posameznih krajev, del njegovega opusa pa so tudi knjige o času in posledicah druge svetovne vojne na Čabranskem, katere gorje je sam doživel kot otrok, izgnan v taborišče na Rabu in pozneje v Gonarsu.

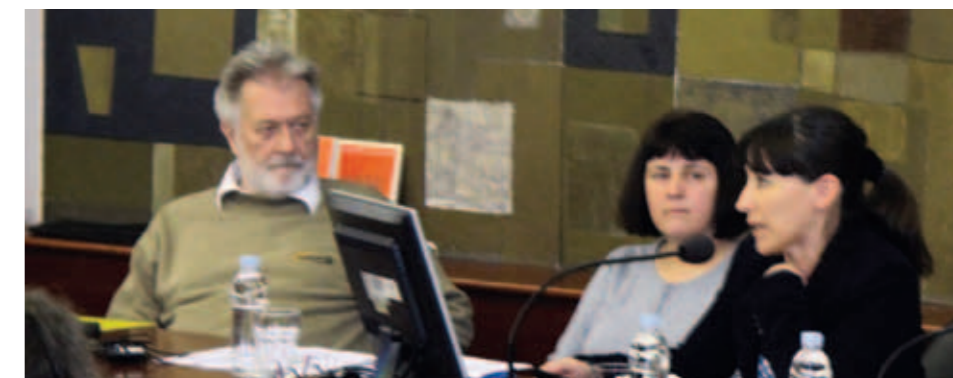

Slavko Malnar. Foto: Marjana Mirković

28. april, reška mestna hiša, Prvomajski zbor rdeče Reke

Pod geslom K mednarodnemu borbenemu ustvarjanju se je začel letošnji, drugi po vrsti Zbor rdeče Reke. Prireditelj, ki jo je organizirala Samoupravna interesna skupnost (SIS), premišlja rastoče strukturno nasilje v današnjih družbah in načine odpora proti temu, vključuje pa vrsto teoretičnih predstavitev in kulturno-umetniških dogodkov. Kot poudarja Nemanja Cvijanović, osrednji pobudnik dogajanja, *"skušamo ustvarjati prostor za komunizem prihodnosti. Naš program povezuje teoretično in umetniško produkcijo v političnem angažmaju, ki temelji na aktualizaciji revolucionarnih praks, ker se zavedamo vse večjega strukturnega nasilja v naših družbah in želimo skupaj poiskati moč in način, kako se mu zoperstaviti."* Zato so se na Reki že drugič zbrali na Prvomajskem zboru, da bi skupaj izmenjali mednarodne izkušnje borbenega ustvarjanja, s ciljem razmišljanja o pravičnejši družbi, in da bi proučili, ali je mogoča rešitev v

mednarodnem povezovanju na podlagi sodobnega protifašističnega, protiiperialističnega in protikolonialnega boja. Program vključuje razstave, posege v javnem prostoru, performans, film in koncert. V središču prireditve pa so bila omizja, na katerih so iskali odgovore o tem, kako danes prepoznati pojavnost oblike fašizma in idejo komunizma, ter o vlogi umetnosti in njeni politiziranosti v današnji družbi. Med udeleženci sta bila tudi sociologa iz Slovenije: dr. Rastko Močnik je govoril o razliki med zgodovinskimi fašizmi ter današnjimi oblikami novega in postfašizma, v Evropi in posebej v državah, nastalih po razpadu Jugoslavije, dr. Maja Breznik pa je predstavila pogled na sodobno pojavnost meznega dela in suženjstva v EU in posebej v Sloveniji.

Dr. Rastko Močnik in dr. Maja Breznik (z leve). Foto: Marjana Mirković

"Pinkoti" na Titovem trgu na Reki

V okviru prireditve Prvomajski zbor rdeče Reke je 29. aprila na Titovem trgu na Reki nastopil Tržaški partizanski pevski zbor (TPPZ) pod vodstvom Pie Cah. Koncert priljubljenih "Pinkotov" je pritegnil in navdušil okrog sto obiskovalcev, tudi rojakov, veselja nad repertoarjem, ki ga na Reki javno ni bilo slišati več kot četrto stoletje, pa niso skalili niti posamezniki, nezadovoljni z borbenim sporedom in spremljajočo ikonografijo.

Pinkoti navdušili tudi na Reki. Foto: Marjana Mirković

IN MEMORIAM FRANC STRAŠEK

Rojaki v Zagrebu so se 28. aprila na pokopališču Mirogoj poslovili od dolgoletnega člana ter podpredsednika Slovenskega doma in Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Franca Straška, ki je v 91. letu po krajši bolezni 24. aprila umrl v Brežicah.

Franc Strašek je več kot četrto stoletje tvorno sodeloval pri ohranjanju slovenske skupnosti in prizadevanjih za njeno uveljavitev ter se zavzemal za uresničevanje manjšinskih pravic, pri čemer je bilo posebej dragoceno njegovo bogato pravniško znanje.

V imenu slovenske skupnosti se je od pokojnika poslovil predsednik Slovenskega doma in krovne organizacije Darko Šonc in med drugim poudaril, da se je Franc Strašek s svojim načinom razmišljanja ter izjemnim delom nepozabno vtisnil v razvoj društva in slovenske skupnosti na Hrvaškem nasploh.

Marjana Mirković

Moji dragi Slovenci u najljepšoj državi na svijetu pa i šire!

A česa ne razumete?! Na tej strani meje se hecamo, da imajo Hrvati *sve najbolje na svijetu, pa i šire*. Od terana in pršuta, *maslinovog ulja i plavog mora, najsjeverniju solanu na Jadranu (Ston)*. In vse je avtohtono. Od *istarske koze, ovce, magarca, goveda do hrvatskih zelja i kokoši. Ako ih i nemaju, onda jih naprave*. Avtohtone. Hahahahaha ...

Ampak po pravici povedano, komaj čakam prihodnjo nedeljo, da se s kolesom zapodim čez mejo do *plavog kvarnerskog Jadrana, najljepšeg mora na svijetu pa i šire*. In že hrepenim po počitnicah, kakem tednu ali desetih dni *plavog Jadrana*. Čeprav sem si že nekajkrat obljubila, da "tja" pa ne več, je skušnjava po jadranski modrini prevelika. Tudi letos bom popustila, že vem!

V mislih že premlevam, na kateri otok, v kateri zaliv ... Vseeno je preprosteje odri niti tja dol, k sosedom, kot pa rezervirati karto za letalo in čez plavi Jadran na primer na Kreto! Kjer je sicer krasno modro morje, kjer so veliki peščeni zalivi in plaže... z ležalniki in senčniki v ravnih vrstah, z nizko vodo z belo mivko, ki se ju kmalu naveliča tisti, ki je vaju prodaja, skal, globokega morja, ježev, školjk, rib...

In saj sem vam že povedala, zelo rada poslušam Radio Rijeka ob sobotnih in nedeljskih dopoldnevih in se čudim duhovitim radijskim voditeljem, sproščenim gostom, pisani paleti dejavnosti društev

in posameznikov, turističnim delavcem in pomorščakom, znanstvenikom in umetnikom in ne nazadnje dobri muziki: starih popevkah. "*Da Trieste fino a Zara go impeгна la mia chitarra amor amor amor...*" Rada prisluhnem jutranjim čakavskim verzom, temi, ki jo pripravi "udruga Zlatni rez"... in tako dalje. Saj vem, da imate tudi vi svoje cerarje in pahorje in mi svoje kolinde in plenkoviće, a melos z vaše strani je vseeno drugačen. (Ali pa je to le pobeg od vsakdana, znanih, prežvečenih domačih tem?)

In v ponedeljek zjutraj sem se v avtu, gredoč na svoje delovno mesto v Pivki, smejala na ves glas. Tisto jutro mi je bilo žal, da je Pivka tako blizu Ilirske Bistrice. Kar bi se še vozila in poslušala. To je bilo po vaši prvi volilni nedelji v maju in nogometni tekmi, ko je bilo že znano, da bo NK Rijeka, beri Keka, zmagala v hrvaški konkurenci. Voditelju se ni dalo govoriti o volilnih rezultatih, kar je tudi lepo povedal, ves čas pa se je pogovarjal s ključnimi poslušalci, ki so predlagali poimenovanje ulice po Keku, obveznem učenju na pamet imen članov reške nogometne ekipe v prvem razredu osnovne šole... Poklicala je gospa in spregovorila ter čestitala v slovenščini, češ da se jo je naučila v čast Keku. In tako naprej. Sama pozitivna, krasna energija. To! To! To! Da pozabimo na vaše kolinde, ki so ob mariborski prepovedi koncerta Thompsona modrovale, kako "*glasba spaja ljude*" in kako Slovenci ovirajo podjetniško pobudo, ker preprečujejo koncert. In da pozabimo naše pahorje in cerarje, pridne in poslušne Evropejce, za postavljanje ograj na mejah. Ali naše janše in njihove prijatelje orbane.

Dragica Jakšetič

Rada imam tudi svoje mesto Ilirska Bistrica. Čeprav me včasih ob dejanjih lokalnih politikomisarjev pogosto prime, da bi spakirala kovčke in odšla. A ko gre za ljudi druge vrste, naše ulice in drevo-rede in gozdove nad mestom in ravnine okrog njega, naš kljub vsemu (!) še vedno lepi Kindlerjev park..., si težko predstavljam, da bi ga zapustila. In rada ga imam zato, ker je blizu najlepše morje *na svijetu (pa i...)*, Opatija s svojimi starimi hoteli in parki in *ljetnom pozornicom* za koncerte, razstave, rivo... Ker je blizu stara lepa Reka, polna sledov mojih in vaših rojakov, s krasno tržnico in ribjo tržnico, knjigarnami in oštarijami z dobrimi ribicami. Rada imam svoje mesto, ker je blizu Snežnik, s katerega ob lepih zimskih dnevih pogled seže na pozlačeno, poleti pa na modro morje z znanimi kraji in otoki, ki ga obkrožajo, Sisolom, Učko in Čičarijo, ki se dvigujejo nad njim.

In ko smo ravno pri Snežniku in če niste član planinske sekcije društva Bazovica oziroma ilirskobistriškega planinskega društva, morda še ne veste, da bo Snežnik poslej težko, kar je bil zadnjih deset let. Zadnjo majsko nedeljo sta se od bele gore poslovila Janja in Slavko Škoberne, ki sta deset let skoraj vsak konec tedna preživela na vrhu Snežnika. Nas v koči stregla s svojimi odličnimi štruklji in štrudljem, čajem in šnoplkom, vedno okrašenimi s pristno gostoljubnostjo in dobro voljo. Tudi praznovanje novega leta na vrhu Snežnika bo nepozabno! "Vama je težko?" sem ju vprašala. "Veš kaj, deset let je bilo dovolj. A to je bil način življenja in težko se bo ločiti od Snežnika," je odvrnil Slavko, ki si je po eni strani oddahnil, po drugi pa začel žalovati.

A k sreči se bosta Janja in Slavko le preselila. Na bistriško "morje", jezero Mola, kjer bosta poslej oskrbovala tamkajšnjo ribiško kočico. Ne bomo k njima več sopihali navkreber v gozdarjih in s pohodnimi palicami, bomo pa do njiju marsikdaj sopihajoč pritekli in pribiciklirali. Na štruklje ali štrudelj, najboljši *na svijetu. Pa i šire!*

■ Dragica Jakšetič, dragicajaksetic@gmail.com

Foto: Vesna V. Zmaić

Vida Srdoč že več kot dve desetletji uspešno poučuje slovenščino, preizkusila se je v različnih oblikah, od poučevanja v zasebnih šolah tujih jezikov in pouka slovenščine kot izbirnega predmeta na javnih šolah do različnih tečajev in dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture (DPS), kar je njena osrednja dejavnost v zadnjih letih.

Odrasla je v Kobaridu, po tamkajšnji gimnaziji izobraževanje nadaljevala na ljubljanski ekonomski fakulteti in pozneje še na visoki šoli za organizacijo dela v Kranju. Zaposlila se je na področju ekonomije, družinski razlogi pa so jo leta 1981 pripeljali na Hrvaško. V pedagoške vode – pri tem velja dodati, da je bila njena mati učiteljica slovenščine – se je odpravila na začetku devetdesetih let, po stečaju podjetja, v katerem je bila zaposlena: "Spodbuda za ukvarjanje z jezikom je bila pravzaprav ponudba zasebne slovenske fakultete za prevod učbenika o malem podjetništvu. To je bil skok v slovenščino, povezan z mojim delovnim področjem, ekonomijo, in jezikom. Potem je sledilo ciljno preoblikovanje na novo profesionalno pot: na pedagoški fakulteti na Reki sem opravila vse potrebne diferencialne izpite s področja pedagogike, didaktike in psihologije, vmes pridobila tudi dovoljenje za sodno tolmačko za slovenski jezik. Najprej sem poučevala slovenščino na zasebni šoli tujih jezиков Dante na Reki, v času, ko je bilo za slovenščino zelo veliko zanima-

Vida Srdoč: Prevod učbenika bil skok v slovenščino

nja zaradi številnih prijav na študij v Sloveniji." Leta 2009 je prevzela in šest let vodila pouk po modelu C na OŠ Pečine, kjer je bila priljubljena *Uči Vida*: "Pouk je vsa leta obiskovalo več kot štirideset učencev, to je približno tretjina vseh učencev te šole. Za uspeh je zaslužna tudi takratna ravnateljica Irena Margan, ki je zagotovila odlične razmere za delovanje in posebno učilnico. Sama pa sem si prizadevala delo izboljšati tudi s stalnim izpopolnjevanjem in udeležbo na seminarjih. Po zaslugi pobude društva Bazovica pa se je pouk po modelu C v š.l. 2011/12 začel tudi na OŠ Dr. Andrije Mohorovičiča v Matuljih, kjer sem, tako kot na OŠ Pečine, poučevala do konca šol. l. 2014/15."

V Slovenski dom na Reki prihaja skoraj dve desetletji, v več mandatih, tudi sedanjem (2015–2019), je bila članica slovenskega manjšinskega sveta na županijski ravni. Jeseni 2015 pa je začela poučevati DPS v KPD Bazovica na Reki in SKD Istra v Pulju. Poudarja, da sta DPS in pouk po modelu C komplementarni obliki in obe dobrodošli za ohranjanje in uveljavitev jezika, DPS predvsem med potomci slovenskega rodu, slovenščina v javni šoli pa širi obzorja in prispeva k spoznavanju jezika in sosede nasploh. Izkušnje so zelo različne, prav tako "učenci": "Nedvomno lahko posebej pohvalim skupino odraslih v Pulju, ki pouk obiskujejo že peto leto, so napredni v pogovornem jeziku, ne znajo pa pravopisa. Izkazali so se v projektu S trehuhom za kruhom, ki smo ga v luči današnje krize delali na temo jajčaric, mlekarič, šavrink ipd., ob koncu lanskega leta pa so me popeljali po Pulju in povedali marsikaj zanimivega o tem mestu bogate zgodovine. Pohvalim lahko tudi skupino na Reki, v kateri je več družinskih članov, ki jih slovenščina zanima in – ja, lepo je poučevati ljudi, ki se slovenščine res želijo naučiti."

Z otroki dela le v Pulju, v prid so izkušnje z OŠ Pečine: "Vsekakor lahko rečem, da se v družini, kjer je mati Slovenka, jezik veliko lažje ohranja kot tam, kjer je rojak oče. Otroška skupina v Pulju sodeluje z

OŠ Dragotina Ketteja iz Ilirske Bistrice; to so stiki, ki sem jih prinesla z OŠ Pečine in to sodelovanje je zelo koristno: hodi-mo na izlete, si dopisujemo in se obiskujemo, mali Puljčani so spoznali Ilirsko Bistrico, Bistričani pa Pulj z areno, stari-m mestnim jedrom in akvarijem, naj-bolj pa jih je seveda prevzelo morje. V Pulju poučujem še skupino odraslih začetnikov in med temi je rojakinja iz Rovinja, ki se kljub oddaljenosti in vo-žnji pouka redno udeležuje! Kar zadeva srednješolce, ki nameravajo študirati v Sloveniji, pa delo ovira predvsem to, da ne prihajajo redno. Zanimiva pa je deni-mo izkušnja z zdravniki, ki so se želeli zaposliti v Sloveniji: poleg tega da so zelo vztrajni in se hitro učijo, imajo izje-mno koncentracijo in zanje šolska ura v enem kosu brez težav lahko traja tudi po štiri običajne!"

Na Reki ima dve skupini, večletne obiskovalce in enoletne, osredotočene na študij ali zaposlitev. Obe sta približno enaki, skupno je prijavljenih več kot trideset udeležencev, vendar je redni obisk manjši. "Razmere za delo so relativno dobre, tako na Reki kot v Pulju, obe društvi imata tudi dobro založeno knjižnico, sicer pa največ literature prejmemo na seminarjih, ki jih organizira Zavod RS za šolstvo."

Večina obiskovalcev DPS nasploh so potomci slovenskega rodu, nekatere druge posameznike pa je k učenju pripeljala ljubezen do slovenskih gora, doline Soče ali prijateljev v Sloveniji. Velja pa še dodati, da je bila med nekdanjimi učenci Vide Srdoč pred 15 leti v šoli Dante tudi rojakinja Andrea Šlosar, ki jo je v šol. l. 2014/15 nadomestila na reški in matuljski osnovni šoli.

Ob koncu še vprašanje, kakšni so stiki s Slovenijo. "Seveda sem z njo tesno povezana osebno: v Ljubljani je namreč po študiju ostal mlajši sin, tam ima družino in jaz čudovito vnučko, štiriletno Emili, ki me vsakič preseneti, ko se vidimo. Hodim tudi v Bovec, kjer živi sestra in imamo družinsko domačijo, na kateri rada preživljam tudi počitniške dni."

■ Marjana Mirković

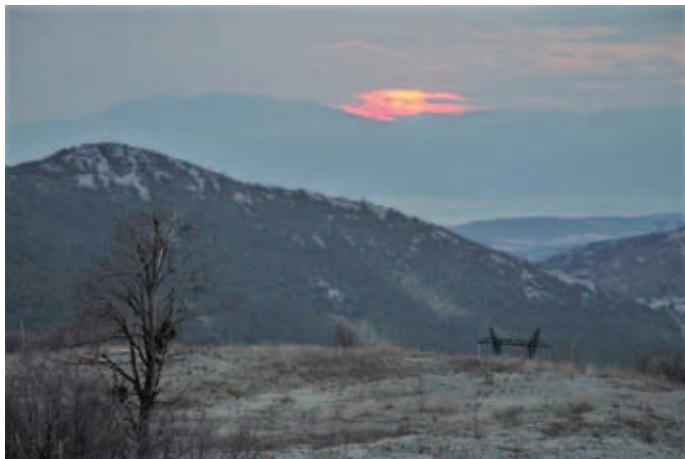

Foto: Vinko Šeško

Foto: Vinko Šeško

Foto: Vinko Šeško

Foto: Andrej Hromin

Foto: Istog Žorž

Foto: Mirjana Brumnjak

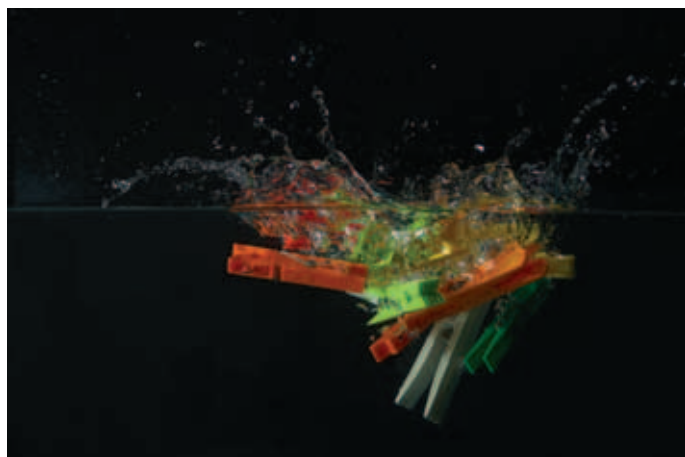

Foto: Anita Hromin